





# A székelység agyagfalvi gyűlése 1848-ban

Orta: Székely Zoltán

a Székely Nemzeti Múzeum igazgatója

Az 1848-as

szabadságharcban a székelység

— különösen Háromszék vármegye székelysége derekasan követte a részét. A forradalmi eszmék termő talajra találtak a székelység nép fiainak a lelkeiben a szabadság iránti szeretet gyújtó lángja a székelység szíveit. A 48-as márciusi ifjúság lendületes lelkesedése, mely diadalra viszi a székelység fegyvereket a szabadságharc egész ideje alatt a leveretés után képessé teszi arra, hogy még mindig reménykedjék, s sorából vértanúkat tudjon kiemelni. A szabadságharc történetének a székelység szempontjából egyik kiemelkedő eseménye az agyagfalvi gyűlés.

Ennek a nagy tömeggyűlésnek a tulajdonképpeni eszméleti elindítója Berenczy László volt. 1848 őszén, mikor már nyilvánvalóvá vált az ország és az uralkodóház közötti szakadás, a minisztérium a székelység képviselőket mint kormánybiztosokat küldi le a saját kerületeikbe. Így került le Marosszékre Berenczy László. Berenczy a székelységet nagy népgyűlésre hívja össze Agyagfalvára, ahol 1848 október 16-án mintegy 50–60.000 székelységes is gyűlt. A népgyűlés elnöke Mikó Imre választották. A népgyűlés határozatai közül kiemelünk a székelység által hozott határozatok szövegéből a következő sorokat:

„Fejeztessék ki továbbá, miként a székelység a testvérség karjaival kész magához csatolni minden fajta és vallású nemzetet és ha bármelyiknek szabadsága megtagadatik, utolsó csepp vérig oltalmazandó...”

A határozat harmadik cikkelye megállapítja a székelységnek a törvényszolgálatot, s kimondja az egész székelységnek osztrájkülönbség nélküli nemzetiséggé való átalakulását.

Az agyagfalvi

gyűlés határozatai

nyomán létrejött határőri egységek komoly fegyvertényt nem vittek végbe, azonban elvitathatatlan, hogy az egységes megnyilvánulás nagy befolyást gyakorolt a székelység közvélemény további kialakulására. Ennek a ténynek a bizonyítéka az a kiáltvány, amelyet az áruló Dörschner alezredes Csiből való elűzése után Udvarhelyszék népeinek Csik vármegye székelysége intézett; miután Udvarhely könnyen meghódított a császári katonaságnak. A kiáltvány így kezdődik:

„Udvarhely Szék népe!

Az agyagfalvi toborzás után a Gálfalvi térről kórholt hírekre ti szöktetek meg legelőbbszár a táborból. Letett esküötök elleni eszen győztes bűn elterjesztette az egész táborra a rossz példát, s hogy fi-

gyelem nem volt — minélkül győztem nem lehet — ennek nagy részében ti vagytok okai. Midőn győztesen haszn szaladtatok a bűntörő mesterséget követték találtak legmeglehetőbb pártolásra...

Győztes meg ne adjátok magokat az ellenségnek. Bem időrnok, Kiss Ernő és Czeca fővezérek táborával Szében bevetté, fegyveres csapatjával úiba van tölthet a ma-

gyar alkotmány mellé hódítani, s oly győzelmet érned, minőről a történeti testvér népek sordba nem emlékszik. Gondoljátok meg mit tesztek az utolsó testvéri szavunk hozzászól.

A megjobbulás reménye alatt

Csiki véreitek

Élénk tanúbizonysága

az 1848-as székelység demokratikus gondolkodásának az agyagfalvi gyű-

Erdély első ágyúgyára

## A 48-as szabadságharc kézdivásárhelyi lapjaiból...

(Kézdivásárhely) — Néhány évtizeddel ezelőtt, a véderőtvény elkészítésénél, meyer viharos parlamenti harcok előztek meg, napirendre került az a kérdés is, hogy hol állítsák fel az akkori feudális Magyarország első ágyúgyárát, Győr városát találták erre alkalmas helynek. Ekkor azonban olyan hangok is merültek fel a sajótóban, hogy Kézdivásárhelynek is megvan erre a történelmi joga, tekintve, hogy a kis székelységi város ez a hely, ahol Erdély első ágyúgyárát felállították. Az 1848-as szabadságharc

alatt született meg úgymondva napok alatt az ágyúgyár, amely 64 ágyút készített Gábor Aron és hősielkü társainak izzó munkájából és tartóztatva fel ágyúval az osztrák hadat és annak szövetségését, az orosz cár katonáit. Ma, amikor elérkezettünk ezeknek a legendás időknek egyszázados évfordulójához és a régi rendszer béklyóiból felszabadult nép ünneplésszerűen avatja az évfordulót, érdemes a kézdivásárhelyi, — Erdély első ágyúgyáráról és annak munkásairól megemlékezni.

Amikor a csüggedést reménység váltja fel...

Már megtárgyaltuk látszott az ellenállási harc, s a lehagoltság tilt a lelkekre az érkező rossz hírek miatt, hogy Udvarhelyszék meghódított, Csik megye pedig a semlegeségét határozta el. Így Háromszék megye a választást el is került. A Sepsiszentgyörgyre 1848 november 16-ra összehívott székelységes, melyben Berde Mózes kormánybiztos, Dobay Károly gyalogsági ezredes, Zsombory huszárezredes és még számos főtest vett részt. Felvetették az a kérdést, hogy Háromszék megadja-e magát Gedeon és Heydők csapatának. Az volt a többség véleménye,

„...nincs más választás, mint hogy meghódítsuk a többi székelységek után, hisz nincs ágyú, nincs lökészet. Ennélkül pedig felvenni a harcot, kész öngyilkosság volna”. Ekkor a gyűlésen egyk szövegben megszólalt egy hang. Mindenki kíváncsisággal nézett oda, hogy mit akar az egyszerű székelységek férfi, aki szót bért és kipirult az arca, amint önkéntelt a hosszú asztal mellett ülőkhoz: — Uraim! Hallom, hogy a főtest

arak azt mondják, nincs ágyú, nincs munió. Ha csak az a baj, úgy én azt mondom, hogy lesz ágyú — lesz munió, — amennyi kell. Felcsattanó zaj fogadja a felszólalást.

— Ki az? Lássuk! — kiáltozzák minden oldalról.

— Gábor Aron! — hangzik a bátor válasz és előbb szavának öntudatával a berecki székelységek és nem kíván egyebet, mint felhatalmazást arra, hogy elhagyjon a föllet vasműhelyhez és ott dolgozhasson. Igért, hogy ha 2 hétre Sepsiszentgyörgyre 6 ágyú nem lesz felállítva s azokkal célt nem talál, akkor ő maga áll ki 10 lépésre célbalátnak.

E szavak elhangzása után óriási lelkesedés tűze fogja át a gyűlés közönségét és ki mondják, hogy:

„Háromszék székelysége nem adja meg magát, hanem felveszi a harcot az osztrák önkényuralom ellen”.

Két hét múlva az ígért ágyúk ott állottak Sepsiszentgyörgy piacán, a próba is hiba nélkül sikerült és megkezdődött a készülődés a harcra.

Kézdivásárhelyi ágyúi

A siker tudatával Gábor Aron Kézdivásárhelyre sietett és Turóczy Mózes útgárdó mesterral, későbbi tűzérőszázadoskal berendezte ágyúöntőjét, Erdély első ágyú. Mőre és go-lyógyárát, mert az ágyúöntőden kívül külön salétrom, gyutas, lőpor és fegyvergyár működött és gyártotta éjjel-nappal a munkások számaival — 12 éves gyermektől kezdve öregleg — az ágyúkat és a munióit. Hatvan-negy ágyú került ki a szabadság védelmére és Gábor Aron ágyúi több helyen megmutatták az ellenséget. A székelységi ágyúk csodá-híre eljutott Debrecenbe is s 1849 május havában Kossuth Lajos magához rendelte Gábor Aront és tűzérőparancsnokká nevezte ki. Ő szervezte meg a székelységi tűzérőket, mely a hasonlóan megszervezett huszársággal és gyalogsággal megvitte Háromszék önvédelmi har-cát, amelyben maga Gábor Aron is életét áldozta a forró csatában.

1849 június 28-án délelőn Kézdivá-

lás határozata. Testvérjébbot nyújt nemcsak az együttelálló román nép-nek s minden fajta és vallású nemzet-nek, hanem hajlandó az illető nép szabadságának a kivételére az utol-só csepp vért is áldozni. Ugyanak-or a saját véreinek, az udvarhelyi székelységeknek, a legkíméletlenebb szá-vakban adta tudtára a csiki székelysé-g, hogy amennyiben nem állnak a szabadság ügyének a védelmére, minden testvéri kapcsolatot megsza-kítanak velük. Hogy a 48-as márciu-si szabadság eszméjét mennyire megértette s magáévá tette a szé-kelység — úgy gondolom — eléggé bizonyítja ez a pár kiragadott ok-levél-tári adat s a századforduló szé-kelysége semmivel sem akar elődei mögött maradni a márciusi eszmék megvalósításában.

elállításában, s ezzel részesei voltak az önvédelmi harc megindításának.

Íz következők ezek a nevek:

Ágyúöntőden: Gábor Aron tűzérőszázados és Turóczy Mózes tűzérőszázados, ágyúöntődei igazgató vezetésével a munkában részt vettek: Nagy Sándor, Páncs István, Bodó Sámuel, Orbán Dénes gyarmunkások, Kovács Dániel, Paizs Antal, Benkó Samu és Lajos, Mágón József, a lakatos és esztérgályos csoport több munkásai.

A salétromgyárban: Molnár Józsiás tűzérőhadnagy, Tóth József őrmester, Bakó Mihály, Lázár József, Csizsár Pál és Mózes, Kovács József, Binder József és Ferenc, Jancsó János, Csik-megye Tamás, Szócs József, Páldeák Dani-el, Turóczy József és Szotyari József.

A gyutasgyárban: Gaborányi József gyótyezredes, Jancsó József, id. Jancsó Mózes és 20–30 fű és lány, valamint Bene József hadnagy és társai.

Lőporgyárban: Szacsavay János tűzérőhadnagy, főtestgyelős és gyárvezető. Munkavezető Molnár Józsiás tűzérőhadnagy, felügyelő Csizsár Ádám, munkások: Szakó Mátyás, Pászka András, Szász Bálint, Nagy András, Székely Károly, Baló Samu őrmester, Kovács Samu, Bakó József és még sokan. Külföldi József nem-csak itt, hanem az ágyúgyártásban is dolgozott.

Fegyvergyárban: Hankó Dániel vezetésével a töltényt készítették: Turóczy Dániel, Csizsár János, Tóth Ábel, Ábrahám és András, Molnár Mihály, Pongrácz János, Jancsó Ádám, Szigei János és Nagy Sándor.

A hadfelszereléseknél működő vezetőik voltak:

Az esztérgályosoknál: Dummel Ferenc művezető, ki naplójában 40 font lőport is készített. Ott nyugszik a kézdivásárhelyi katolikus temetőben s életét a szívelebbe véste, egy kőből faragott ágyú jelképez.

A lakatos osztályon felelős művezető volt: Szakó Dániel.

A kovács-osztályon: Kovács István, Pászka István, segédvezető: Monoki István honvédtizedes.

Az asztalos osztályon: Nagy István.

A terekes osztályon: Nagy Lajos és Paizs Antal.

Hámgyártó: Süks Áron.

Ágyúfelszerelés: Kovács András és Kovács Mátyás honv. tizedes.

Az ágyúk agyagmodelljét készítette Süks Mózes.

A felsorolt férfiak nagyrésznél utóda ma is élnek Kézdivásárhelyen és becsületes munkájukkal részesei a közösségek dolgozó szociális társadalomnak.

KOVÁCS J. ISTVÁN

3. NEM EGYSEG jan. 19

**REDUT MOZGÓ BRASSÓ**  
mától kezdve bemutatja:  
amerikai izgalmas  
cow-boy filmjét  
**A vadnyugati törvénye**  
FŐSZEREPBEN:  
**HOOD GIBSON**  
O.N.C. legújabb  
filmhíradó

## A diákság tegnap, ma és holnap

Tegnap még „csak” diákok voltunk! Elindítottak egy kitaposott, de jöbbről-balról piszkos, mocsaras árokhatáron át, s mentünk azon, mint korlátozott közötti előbb „vorschriftmässig”, majd parancs szerinti. Gondunk nem volt, de gondolatunk sem!

Tanultunk vallás, örkösödési és trónkövetelő háborúkról, melyet mindig a kényúr nyert meg, hiszen barátja, segítségre egy nagyobb konc reményében mindig akad!

Ezeket nagyok, vidékek és diákok állították be s a vas vici-sel sújtottak lázadóknak minősítik, de a nagy „miért” kérdése elől elzárkóznak!

Elmúlt ez is és jött a mai! Nem csak szabad, de kötelességünk gondolkodni azon, hogy mit jelent és mire kötelez a „szabadság”. Ma már szakítottunk felelősségünkkel és ténylek. Az eszméi közösség közénk is behatolt! Az ábrándozást a valóság váltotta fel, a kérelhetetlenséget a jó iránti szeretet.

Bizunk benne, hogy a mai nemzedék nemcsak arcúlatára az 1848-as márciusi ifjakéhoz hasonlóan ezek fogják békéjüket ráutni!

Előre tehát Budai Nagy Antal, Felősi és Táncsics szellemében!

Szép szavak ezek ifjú barátaink, de a szavakat kövesse tett! Vagyunk példát az egyetem és a népi kö-légumok haladó szellemű fiatalja-tól. Tenni való van elég és az új demokratikus román köztársasá-g már a korlátlan lehetőségek hazája s a munkára módot ad. Tehát dolgozzunk, dolgozzunk és dolgozzunk!

Szeresszen a tanulóifjúság is munkásbrigádját!

Né mondja és mondhatta még a legelfogultabb szemlélő sem, hogy a tanulóifjúság lenéz a munkásifjúságot s nem rokonszenvezik a ro-mán ifjúsággal! Ezt azonban konkréttal esettel megcáfolom. Január 8-án járókelők érdekes esetnek voltak szemtanúi.

A karácsonyi vakációról visszase-reglett diákifjúságnak nem volt ed-dig alkalma együttesen megvilá-gozni a gyorsan lezajlott nagy történelmi esemény felett. Most ismét összehívtuk, spontán elhatározásból kivonult a főtérre és a főutcákban végighaladva lelkesen éltette az ös-szes vezetőket, Szálit, Titót, Lu-cát, Dejt stb., akiknek ezt a forradalmi átalakulást köszönhetjük.

Ezen alkalommal történt meg, hogy a román ifjúság hozzáink csatlakozott, velünk együtt érezve ünne-pelt, úgy hogy mire visszahátráltunk kiinduló helyünkre, a Mikóba, létszámunk csaknem megkétszereződött.

Minden bizonyság arra is, hogy a mai tanulóifjúság megértette az idők szavát. Részt kíván és részt akarunk venni a szociális reformok végrehajtásának munkájában. Rend-ben van! Ezelőre azonban tanu-lunk kell. De a tanulás nem öncél! Annak, akinek megadott az alka-lom arra, hogy tanulhasson, keresse a módot, hogy az életreben része-sítse azokat is, akik életlehetőségeiket nem szellemi úton keresik.

Ezt már átismertük faludatogató-sok formájában, a helyszínen megtartott beszámolókat, színi és más el-adások keretében.

Kés a kézen, vállánál mellett kell együtt dolgoznunk. Ezzel tartozunk hazánknak és a 48-as ifjak szelle-mének!

VERESS DÁNIEL

4. NÉPI EGYESÉG jan. 19

## Ifjúságunk a nyilvánosság elé lép

As a nagy társadalmi átalakulás, amelynek napjainkban tanu-lunk, mind gyermekeinkért, a jövő nemzedékért, az ifjúságért történik. Nekik épül az az új jövő, ahol nem a nyomor, munkanélküliség, bizonyta-lan holnap fenyeget az életbe lépő nemzedéket. Mikor valahol forradalmi megmozdulás, szabadságmozgalom kezdődik, az első sorokban mindenhol az ifjúságot látjuk.

Ma is forradalmi időket élünk. Evárazados, romlott, lejtőmúlt társadalmi rendet kell lerombolnunk, hogy mást, jobbat építsünk helyette. A kezdeményezés most is az ifjúságot illet. Látszik, hogyan vélekedik az ifjúság a ma kérdéseiről, mit a tervet, elképzelést, milyen a lelki magatartása a rohanó eseményekkel szemben.

Ezért nyitottunk iszupunkban külön oldalt az ifjúság szavának. Ugy közzéjük le minden írásunkat, ahogy behatolnak, változatlan szöveggel, ifjúsá-gunk életének, gondolkodásának tükröke és az ifjúsági oldal.

## Munkabrigádok alakít a háromszéki Ifjúsági Szövetség

(Sepsiszentgyörgy) — Az orszá-gban folyó újjáépítési munká-ban jelentős részt vesznek az ifjúsági munkásbrigádok is. Háromszéki ifjai sem akarnak lema-radni ebben a munkában és nagy lelkesedéssel határozták el, hogy munkabrigádokat alakítsanak, amely-nek első teljesítménye a tanító-nőképző mögötti területen felépítendő „Luca László” sporttelep lesz.

A lelkes elhatározást tett is

követte, amennyiben kedvező idő-járás esetén már január 18-án, vasárnap reggel nekifognak a munkának. Azok az ifjak, akik ebben az első háromszéki ifjúsá-gi munkásbrigádban dolgozni akarnak, vasárnap reggel fél 9 órakor jelentkezzenek az Ifjúsá-gi Szövetség Olt-utcai székházában, ahonnan együttesen vo-nulnak ki és kezdik meg a mun-kát.

## „Minket is így tanítottak annak idején...”

Baj van a tanoncok körül. A sze-gény falusi, aki földtelen, vagy olyan kevés földön dolgozik, hogy abból minden gyermekének nem tud any-nyit biztosítani, amennyi szükség megélhetéséhez szükséges, iparosta-noncnak adja a gyermekét. Olvassa az újságban, hogy most már nin-csen úgy, mint régen, a tanonc em-berséges elbánásban és fizetésben is részesül, s házimunka helyett a mes-terségre tanítják. Erre most már törvény is van.

Behozza tehát gyermekét a város-ba tanoncnak. Itt éri az első csaló-dás. Senki sem akar tanoncot szer-ződtetni. Mikor végre mégis kap he-lyet nagynehezen, a szülő megnyu-godva megy haza azzal, hogy gyer-meke jövőjét biztosította.

A tanonc nagy igyekezett illeszke-dik bele új helyzetébe. Szolgálatkés-z, tanulni, dolgozni akar. Itt éri a második csalódás. A mester helyett a ténsszöszny kezd tanítani az inast. Vizet hordani, fát vágni, edényt tö-rölgetni és egyéb házi dologra. Mi-kor a napi nyolc óra munkaidő lete-lék, újabb csalódás éri a tanoncot. Kiderül, hogy a napi nyolc óra mun-kaidő nem nyolc, hanem tíz, tizenkét, sőt tizenhárom óra. Ettől kezdve csu-pa csalódás az élete. Fizetést is meg-szab a törvény, de a törvényt, úgy látszik sok mester úrnak nem kell betartania.

Aztán jön az Ifjúsági Szövet-ség, ahol kioktatják a fiút, hogy ő is ember és munkája után joga van kellő emberi elbánást követelni. Különböző is az Ifjúsági Szövet-ség ellenőrző köntát végez és akkor megmondhatja minden panaszát. Itt éri a tanoncot újabb csalódás. A mester úr ugyanis előre kioktatja, hogy ha azt kérdik, hány órát dol-gozik, felelje, hogy nyolcat, ha azt kérdik, hogy a fizetést megkapja-e, mondja, hogy igen, nagyon rendesen és hogy nem használják házimunká-ra. Csupa jót kell mondania. Ha-zudnia kell. Így parancsolták cerves

köztisztelőben álló tekintélyes ipa-rosmesterek. Mert ha nem, akkor mehet vissza a falujába, ahonnan jött. Vége a lehetőségnek, hogy mes-teriséget tanuljon. Így felemlitenek meg igen sok szegény tanoncot, aki abbéli félelmében, hogy elveszítí az az esetleges egy-két évet, inkább to-vább szenved és kénytelen-kelletlen hazudik saját érdeke ellenére.

Igen ám, de az Ifjúsági Szö-vetség kiküldöttjei sem estek a fejüle-lágyára! Van úgy, hogy a mester úr sarokba szorul, livenkor azzal véde-kezik, hogy: „minket is így tanítot-tak.”

Mikor a kivárrás helyett a van-rógépre tértek át, miért nem tiltá-koztak, hogy mi eddig is kézzel varrtunk? Mikor a gyalogépet, a szalgó-férszt felszerelték, miért nem mondták, hogy bennünket kézfű-résre tanítottak? Haladni csak önknek szabad? Ha önökét napo-n-ta polozták, éhezették, ezt kell ten-niük a nyomukba lépőkkel is? Önök-nek annakidején jólesett a pofon és az éhezés? Önök nem álmodtak ar-ról, hogy jó lenne, ha Önöket is em-berszámba vennék, lenne kevesebb a házimunka, az éhezés, a verés és fi-zetést is kánnának?

Ennek ellenére még vannak olya-nok, akik saját multjukat elfeledve hazugságra tanítják tanoncaikat, nem a mesterségre, fizetést nem ad-nak, de napi 12–16 órát dolgoztat-ják őket. Ime néhányan ezek közül:

Szonda György cipész (Örkö-utca 38), Rátz Ferenc szabó (Lenin út 28.), Nagy János lakatos (Csiki-utca 5.), Prázmási Sándor kerékgyártó (Lenin út 83.), Jursák Béla asztá-los (Sztálin-út 11.), Mihály Péter szabó (Churchill-utca 18.), Dálnoki Sándor lakatos (Sztálin-út 60.), Tompa Károly villanyszerelő (Csiki-utca 5.).

A tisztelőreméltó főnökök azzal érvelnek, hogy őket is így tanítot-ták. Nos, bennünket nem így fogna tanítani! Néhány maradi mester nem állíthatja meg az idő, a haladás kerekét.

## Válasz V. Gy. kolozsvári levelére

Sestvér!

Megvallom, őszinte lelkesedéssel olvasom soraidat. Lelekesedéssel, mert a mi szívünk problémáit megérted. Valóban aggodó várakozással nézünk az érettségű követő életünk elé. Tudjuk, hogy az iskolá-ban csak tanulni kell, de az életben népünk harcossá válni kell. Ne-héz a feladat, de mi büszkén, teljes szívvel vállalkozunk.

De ne gondold kedves barátom, hogy mi csak tanulunk és pihenünk. Nem. Már most mind erőteljesen harcolunk a haladók táborában.

Ha értesültél az iltóni dolgok-ról, bizonyára tudod, hogy a tanuló ifjúság újabb tanúságot adta dema-kratikus gondolkodásának.

Január 8-án a sétáló jóleső me-glepetésben részesültük: 100–120 fő-nyi diáksapat vonult fel, jelszavak feliratok alatt, nüközben tüntetést a

demokratikus népköztársaság mellett. Kedves Barátom! Nem erőszakot-ta senki a kivonulókat, sőt a tanári kar nem is tudott róla. Ők voltak legjobban megkapva, mikor megláták a patogó rimusú Partizán-induló hangjait mellett menetelő diákságot.

Mit jelent ez? Megmondom. A diákság is öntudatra ébredt. Alérez-te az idők szavát. Nem a reakci-mellett van, mint sokan hiszik, ha-nem a haladó szellemű munkásifjúság oldalán.

Minket nem aggasztanak a to-vábbtanulási lehetőségei. Bizunk a demokrácia szellemében. Népnép-jághatározó akarunk lenni. Tudjuk, hogy a dolgozó mellett a helyünk. Nyugodj meg barátom, célunk küz-deni a demokratikus jövőért.

Sepsiszentgyörgy, 1948 január közepén.  
(V. D.)

## Miért nem nyílt meg a sepsiszentgyörgyi tanoncotthon?

(Sepsiszentgyörgy) — A városban már régen szükség lett volna meg-felelő tanoncotthon létesítésére. Az Ifjúsági Szövetség közbenjárásá-ra meg is történtek a lépések és a hatóságok ki is utaltak egy megfe-lelő épületet az Olt-utcaban. Az Ifjúsági Szövetség a berendezéshez szükséges ágyakat, valamint az egyéb bútorok céljaira szükséges fűrés-árut be is szerezte, sőt tüzfűrésről is gondoskodott. Az ifjak türelmetle-nül várják, hogy új otthonukat ön-kéntes közmunkával úgy rendezzék be, hogy az igazi meleg, kényelmes otthonukká váljon, ahol napi mun-kájuk után pihenhetnek, tanulhat-nak, elbeszélgethetnek.

A tanoncotthon azonban mind a mai napig nem nyílt meg. Miért? A kiutalt épületet egy bizonyos Szá-ras Bertalan nevű úr lakja, aki az épületet nem hajlandó költíteni. Jó lenne, ha a hatóságok utánajárná-nak, milyen nagy hatalmasság ez a Száras Bertalan, milyen hasznos ter-melő munkát végez, amely megaka-dályozza abban, hogy a kiutalt épü-letet rendelkezésünkre bocsássa? Tudjuk, hogy hatóságaink szigorúan a törvényesség alapján állnak és nem lakoltathatnak ki olyan személyt, akinek kiköltöztetésére nincsen meg a kellő törvényes okuk. Bizonyára meg volt ez esetben, ha a tanoncot-thon rendelkezésére bocsájtották az épületet. Akkor pedig miért nem bocsátják a valóságban is?

# Nem volt utolsó üzlet királynak lenni Romániában

A volt uralkodó félévi jövedelméből el lehetett volna látni a kétéves aszály alatt az éhező népet

Egyik előző cikkünkben beszámoltunk a királyi családnak azokról a jövedelméről, amelyeket földbirtokai, ipari, kereskedelmi vállalatok és banküzletei után bűzött. A tények igazolják, hogy a Hohenzollern-Siegmaringen-család nem azért foglalta el a királyi trónt Romániában, hogy a népet hanem hogy magát boldogítsa. Ez a törekvés — mint ugyanezek a tények igazolják — teljes sikerrel járt. El kell ismerni, hogy vagyonserzés tekintetében bizonyos rendszerezett sorrendet is tartottak. *I. Károly uradalmakat szerzett. Több száz ezer holdat. Gondoljunk csak*

arra, mennyit kell érv rendes embernek küzdenie, míg egy hold földcséket, vagy házacskát tud magának becsúfolni munkával összecsapni! *II. Károly volt az, aki valóban haladó üzleti szemlést vitt be az uralkodó család életébe. Urának és „iparosított” a családát. Nem szeretett kicsiben dolgozni. Ha már szerzett, sokat szerzett. Tucatárakra szerette a gyárakat, bankokat, részvényeket. Százaházadosodott a monopolizációval és ezzel eladta az ország javainak nagyrésztét és elősegítette a fasiszta diktatúra meghonosodását.*

## A flu méltó utód

Mihály már csak a felduzzadt vagyoni szaporított, ápolta és gondozgatta. A meglévő földbirtokok, gyárak és bankok mérhetetlen jövedelmet jelentettek a királynak és családjának. Annyit, hogy abból sok

százszor család éltetéséi volna megélte végig gondtalanul. De nem ez volt minden jövedelme a királyi családnak. Az állami költségvetésben is kapott fizetést és egyéb „költség-megérteit”.

## Szép napszám...

Mihály király évi fizetése 70 millió stabil lej volt, vagyis „napszámra” átszámítva körülbelül 200.000 lej. Nem utolsó napszám! Ezenkívül természetesen széppszággal egyéb pótlék is járt neki. Így például — mint az állami költségvetési adatokból kiderült — a március 31-ig terjedő pénzügyi félévre a király személyes kiadásaira még 54 millió lej volt előirányozva (ismételjük, csak

egy félévre). A személyes kiadásokon kívül rengeteg más pótlék is járt neki. Személyes díjköltségek, anyagi kiadások, fenntartási költségek stb. Ha mindezt a köz javára fordították volna, ma az országban minden át — beleértve a megyei utakat is — aszfaltozott lehetne, a legelárgottabb faluskában is villany égne és nem lenne rongyos, szegény ember.

## Szép kis király volt

Ebből a mérhetetlen vagyonból azonban nem jutott a népek semmi. Amint lehetett, kivitték az országból, ami benne maradt, az a királyi kincstárban halmozódott fel. Elég, ha egy példát említenek. A király évi jövedelméből annyi felmérésre lehetett

volna vásárolni az országos évek folyamán, hogy nem maradt volna éhes ember ebben az országban. Ezzel szemben a királyi család mivel segítette az éhező népet? Semmivel. Nos, ilyen királyokból nem kérünk!

# OLVASÓINKHOZ!

Január 15-től a szokott vasárnapi 8 oldal mellett hétközben egyszer szintén 8 oldalon jelenik meg a Népi Egység. Szándékunk, hogy rövidesen még egy hétköznapon jelenítsük meg bővített terjedelemben olvasóink előtt. Magától értetődő, hogy ez anyagi áldozatot jelent, de mégis szívesen hozzuk, mert jobban kiszolgálhatjuk olvasóinkat.

Célunk és feladatunk, hogy a magyarországi teljes egyenjogúságot biztosító népi demokratikus rendszer és a kormányzati rendszer számára a legelőkeltebb államforma, a Román Népköztársaság építésében, megszilárdításában és előbbrevitelében cselekvő részt vegyünk.

Jól tudjuk: e lapnak vannak fogyatékságai. Ezek kiküszöbölése a lap és az olvasó szoros együttműködésén, az olvasótörzsnek cselekvő közreműködésén múlik. Nagy súlyt vetünk olvasóink lapunkról alkotott véleményére, értékeliük azokat a tanácsokat, javaslatokat és

megjegyzéseket, amelyeket eddig is előszóval, vagy trásban, a szerkesztőséghez eljuttattak.

Kérjük olvasóinkat, hogy az alábbi kérdőívet töltsék ki és a szerkesztőség címére (Sfântu Gheorghe, Calea Lenin 5., vagy Braşov, str. Ar-

gintarilor 18.) eljuttatni szíveskedjenek. A kérdőívekre adandó válaszok a szerkesztőség további munkájában komoly segítséget jelentenek. A kérdőívet nem kell aláírni, hogy ez se feszélyezze az olvasót őszinte véleményének nyilvánításában.

## Kérdőív

Itt levágandó!

1. Előfizető vagy példányonkénti vásárló?
2. Falusi vagy városi olvasó?
3. Általában megelégedett-e lapunkkal?
4. Különösen mi tetszik legjobban lapunkban? (vezérlékek, riportok, politikai eseményanyag, képek stb.)
5. Kinek a cikkét szeretné olvasni minél többször (a lap munkatársai és szokott cikkírói közül)?
6. Általában milyen fogadtatást kap lapunkban?
7. Különösen mit talál hibásnak, helytelennek, odanemvalónak?
8. Milyen természetű cikkeket olvasna szívesen a lapban (amelyek ritkán vagy egyáltalában nem jelennek meg)?
9. Milyen javaslatok vannak a lap jó oldalainak erősítésére és a hibák, fogadtatások kiküszöbölésére?
10. Vannak-e panaszok a lap postai szállítási kapcsolatban? Milyen természetűek a panaszok?
11. Lakóhelyének politikai, gazdasági, művelődési és társadalmi eseményeiről, megmozdulásairól hallandó lennének lapunkat rendszeresen tudósítani?
12. Érez-e hajlandóságot és kedvet a hivatásos újságírói pályára?

Itt levágandó!

Ha a két utóbbi kérdésre valaki igenlő választ ad, úgy kérjük, hogy nevét és pontos címét a kérdőívben tüntesse fel.

A NEPI EGYSÉG  
SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA

# Tej, tej, tej...

„Helyszini szemle” az iskolák növendékei és a napközi otthonok tagjai részére indított tej-akcióról

(Sepsiszentgyörgy) — Talán három hónappal, hogy a CARS helyiségekben hallottuk a kormány üzenetét: a szegény gyermekeket minden eszközzel segíteni fogja. Ma pedig már a kormány jóvoltából biztosítva van az, hogy minden egyes gyermek hat

hónapon keresztül tejellátásban részesül. Ez egyelőre csak a napközi otthonokban, iskolákban, óvodákban valósítható meg.

A tejakció máris megindult, s látogatást tettünk

## a római katolikus elemiben

ahol valamennyi 12 éves kort be nem töltött gyermek tejellátásban részesül. A konyhában a szülők felügyelete alatt, a legelőkeltebb gondozás mellett történik a tej kiosztása. Maguk a szülők készítik elő a forró (vagy italt) a tejporból. Ott van a Gyermekvédelmi Bizottság megbízottja is.

Öröm látni a csillogó arccal, ahogy a tejet szűrésölik. Halljuk, volt olyan gyermek, aki otthon soha nem itta a tejet. Most? Kicsi csuporral jár az iskolába; a tejet megszerette. Volt gyermek, aki azzal ment haza az első „tejes nap” után: — Anyuka, adj nagyobb bögrét.

A másik az úton előtte a csuporát. Nagy sírva ment az iskolába.

Nem az ihgatta, hogy otthon esetleg kikap, mert kárt csinált, hanem mert:

Miből iszik ezután tejet?

Hallunk egy igen kedves esetről: Az egyik gyermek, ahogy a kiosztó néni észreveszi, már harmadszor járul elője: tejet kérek.

— De fiam, — mondja — te már kétszer is kaptál.

— Nem kaptam, néni kérem, — füllen a gyermek.

— Hiszen tejes a bögréd.

— Igen, igen, — mondja tétován a gyermek — de egyik barátom néhány cseppet adott.

Kapott hát harmadszor is a kis huncut, aki annyira megszerette a tejet, hogy fülleneni is képes érte.

## A dohánygyár napközi otthonába

látogatunk el. Hatvannyolc gyermek magyar és román — issza nagy gyönyörűséggel a forró italt. A gyár is kitett magáért. Mézet szerzett, mindegyik gyermeknek ad egy-egy kanálkával. Jölesik látni, hogy egyes gyárak a rendeltől eltérően igyekeznek minél többet nyújtani a csöppsegeknek. A kis ágyakban a legzáróbbak szundikálnak. Ők is megkapták már a porciójukat.

Megelégedést látjuk, hogy a Gyermekvédelmi Bizottság néhány észrevétele után mennyire jöleső változás történt a gyár napközi otthonában. Új, a jelenleginél kényelmesebb helyiségeket készítenek elő az

otthon számára. Folyik már a munka. Mielőtt át akarják adni a helyiségeket rendeltetésének.

Átlátogatunk

## a textilgyár napközi otthonába

is. Már az előszobában halljuk a vidám gyermekrisztit. Itt az állandó létszám 100—120. A szép világos szobákban jól érezhetik magukat a csöppsegek. Bizony, hányan közülük sötét, nedves zugokba térnek éjszakára. A reggeli itt már meg volt, most sült pityókát tízóraiznak.

Itt is új helyiségeket készítenek elő a gyermekek részére. A gyár mindent megtesz, hogy a gyermekek helyzete jó legyen.

Amikor távozni készülünk, Molnár Gábor munkásgyermekek áll elő. Szaval, szépen, folyamatosan, munkásvet, Öröm hallgatni, aminél örömmel hallgatjuk, amikor távoznakkor dal csendül meg a gyermekek ajkán.

A kormány tehát megtette kötelességét. Adott. De a Gyermekvédelmi Bizottságnak szüksége van arra, hogy a vállalatok és a társadalom is segítségére siessen. Mozduljon meg a társadalom.

Egyébként a vármegyében a tejakció 12 helyen folyik. További nyolc helyen a beindítása folyamatban van.

Amikor egyes vállalatokat megdicsérünk, nem szabad elfeledkeznünk, hogy ugyanakkor mások felett bírálatot mondjunk. A Gyermekvédelmi Bizottság mindent elkövetett, hogy a vidéki vállalatok napközi otthonainak is segítségére siessen. Többfelől megértették a kötelezettségüket. Azonban az ojtói Danubia, Kőpecbánya, komandói Ardelean ipartelepeltől mindezekig a bizottság a legesélyesebb választ sem kapta. Jönnek ugyanakkor a munkások és kérik.

## A munkásság lépjen fel erélyesen

jogai kiharcolásában!

Örömmel látjuk, hogy a jövő nemzedék a nagy nehézségek között is egyre inkább segítséget kap. Ennek a segítségnek további fejlesztése nemcsak érdeke, de egyúttal kötelessége is a társadalomnak. (h. e.)

**FOG**  
FOG  
FOG

koronázott  
női, művelési  
kiváltság

színes koronák, női  
arany- és platina  
pótló fémek

lőmés, hűtés, el-  
dalommentesen

Videknek szorokivó

**MÉNEKELT ÁRAK**  
**BASCH ISTVÁN**  
fogász

BRASSÓ, Weiss Mihály utca 16 sz. mellett  
bejárati Róza-tér 10. sz.

# HIREK

## A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPI SZÜVETSÉG NAPILAPJA

Szerkesztő bizottság: dr. Horváth Miklós, dr. László Ferenc, Szendrői Ferenc  
Feladós szerkesztő: SZABEDI LÁSZLÓ

### ELŐFIZETÉSI DÍJAK

|            |     |     |          |
|------------|-----|-----|----------|
| 1 hóra     | --- | --- | 110 Lei  |
| 3 hóra     | --- | --- | 315 Lei  |
| 1 évre     | --- | --- | 600 Lei  |
| Égész évre | --- | --- | 1100 Lei |

|                               |            |            |
|-------------------------------|------------|------------|
| Munkásoknak                   | 1 hóra 90  | 3 hóra 270 |
| Földműveseknek                | 1 hóra 90  | 3 hóra 270 |
| Nyugdíjasoknak                | 1 hóra 90  | 3 hóra 270 |
| Vállalkozóknak és bankároknak | 1 hóra 180 | ---        |

Előfizetéseket csak készpénzben, ellenében vesztve, fel, előzetes postai befizetés nélkül.

KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sepsiszentgyörgy, Lenin-út 5. Távfelszóló: 292  
Brassói kiadóhivatal és szerkesztőség: Kirendeltetés: Str. Argentinilor 16. — Távfelszóló: 17-53.

Bejegyezve a brassói törvényszékben G. II. 1768-1944. szám alatt.

### SZOLGÁLTATÓ GYÓGYSZERTÁRAK

Sepsiszentgyörgy: Zakariás, Malinovszki-ut.

### MOZGÓK MŰSORA:

Sepsiszentgyörgy: Városi: Urleány lakást keres. — Textilgyár: Légy jó meghallgató!

## Paróka műhajból

Egy ismert londoni „hajművész” felfedezte a nylonból készült parókát és hosszú sajtónyilatkozatában elcsodálta az új tudomány előnyeit. A műhaját akár 180 centiméter hosszúságban is elő lehet állítani és a szín sem okoz semmiféle komoly problémát. Csaknem ugyanolyan finom, mint az igazi emberhaj, de a felfedező még mindig kísérletezik, hogy a műhaj még tökéletesebb legyen. Magának a parókának a elkészítése hosszadalmas művelet. Már az alap elkészítése is nagy munka, amután pedig az egyes szálakat egyenként kell befűzni az alaposszövetbe. A felfedező azt várja, hogy a műhaj eloszulja és megszünteti sokak irigyságát attól, hogy idegen vagy éppen halott ember haját hordják a fejükön.

**KÖZTÁRSASÁGI BÉLYEGEK KÉSZÜLNEK.** (Bukarest) A lemondott király képeivel ellátott bélyegek a készletek kifogyásáig még forgalomban maradnak, de állítják őket a Román Népköztársaság kezébe. Az így megváltoztatott bélyegek kifogyása után új. köztársasági bélyegsorozat kerül forgalomba. Január 25-én új. püfönleges népszámlálási bélyegeket hűsítanak ki, amelyek iránt a bélyeggyűjtők körében máris nagy az érdeklődés.

**LENIN-ÜNNEPSÉG SEPSISZENTGYÖRGYÖN.** A Szovjetbarátok Társasága (ARLUS) háromszékmenyével szervezte január hó 21-én, Lenin halálának huszonegyedik évfordulóján este 8 órai kezdettel a városi mozgó nagyszínpadon emlékünnepséget rendez. Belépés díjtalan.

**TÍPUSBÚTOR MAGYARORSZÁGON.** (Budapest) A magyar do gozók a jelenlegi bútorárakat nem tudják megfizetni, a bútoripar pedig vásárlók hiányában haladékosnak indult. A Gazdasági Pórtanács ócsa típusbútorokat hoz forgalomba kisemberek számára. A minőség szempontjából kifogástalan típusbútorokat állami költségből állítják elő és többhónapos részletfizetési kedvezményrel adják a dolgozóknak. Két-háromféle bútort hoznak forgalomba.

# TESTNEVELEÉS

## Felosztatták a Királyi Yacht-klubot és Királyi Autoklubot

(Bukarest) — A Népi Sport Szervezet központi végrehajtóbizottságának határozata értelmében felosztatták a Román Királyi Yacht és a Román Királyi Autoklubot. A két szervezet felosztása azért vált szükségessé, mert azoknak működése károsan befolyásolta és aláaknázte az ország közrendjét.

Az Emília magashegyi járó csoportja vasárnap délután az egyesület nagyszínpadán 6 órai kezdettel táncos előadást rendez, amelyre az egyesület tagjait és barátait szeretettel meghívja.

### IMSZ-ÖKOLYVÓ MÉRKÖZÉS SEPSISZENTGYÖRGYÖN

(Sepsiszentgyörgy) — Vasárnap a

## DOLGOZÓK SZÖVETKEZETE

Kiosztásra kerül kizárólag tagok részére tagsági könyvenként 1 karka felár cerna és 1 tömő (stoppoló) pamut vagy tagsági könyvenként 2 cső színes csőszelyem és 1 tömőpamut

Árak: cerna 13 Lei 25 bani  
csőszelyem 2 " 50 "  
tömőpamut 8 " 58 "

Azonkívül tagsági könyvenként 1/2 kg szeg ára 88-109 Lei kgr.-ként

Január 20-tól kiosztásra kerül a cipőüzletben szintén csak tagok részére:

C pontlárú jegyre 100 gr. bőrtalp, vagy 1 pár gumitalp és sarok  
A-B pontlárú jegyre 300 gram bőrtalp jegyenként

## Sepsiszentgyörgy

## Apróhirdetések

### FOGLALKOZÁS

**GYÜMÖLCSFAOJTÁSBAN** járás egyéni munkafeladatok mellett 10 fizetéssel felvezet. Váry, Sepsiszentgyörgy. (344)

**FÉRFI- és női szövetterek és blúzok** készítését hozott anyagból vállalom. Brassó, str. Mocanilor Secolei 56 sz. 40-2

**ANGORAGYAPJUFONAST** vállalom géppel. Brassó, str. Carpathilor 103. Paros gyárak szemben vasolással ház, hátul az udvarban. 44-1

### ADÁS-VETEL

**STRÁFSZEKER, anyag, ruhaszakrény, kályha, zaboslád, konyhakredenc, ajtó, ablakrákák üvegekkel, divány, mosdószekrény eladó.** Florica, Brassó, Hosszú-utca 12. 22-a

**ELADÓ teljes felszereléssel új** hárminchatos kőjáró, három méteres hangerszélvél, gabona hámozóval, fevonóval, transzmisszió stb. és egy 15 lapu fűrészt kombinált gáter üzemi állapotban. Hosszú-utca 1929 szám, Jani Mihály. 31-a

**ELADÓ zongora, varrógép, gyermekágy, íróasztal, egy férőhelyű. Brassó, Piața Libertății 23. Horowitz. 32-a**

**BOROSHORDÓKAT** hitelesítve (kifogástalan) bérbe adok. Brasov, Closca-utca 28. Otthon 1-4-ig. 35-a

**KERESKÉ** mely gyermekköcsöt jó állapotban. Ajánlatokat a brassói kiadóba. 41-a

**VADONATUJ** süllőszűtő varrógép eladó. Brassó, str. Carmen Sylva 34. 42-a

**CSÜR** eladó ócsa áron. Hosszú-utca 294 szám. 43-a

**ELADÓ egy pár jókarban levő ház.** Cím: Tóth József, Uzon. (354)

**ELADÓ jóállapotban levő asztalkályha** Dancs Gyuláné Sepsiszentgyörgy, Rákóczi Ferenc u. 37. (352)

**ELADÓ fekete bőrorosz kocsi.** Cím: Német László, Ellyfalva. (351)

**FOGÁSZATI** villanyfogászót és pont-hegesztőt megvételre keresek. Orosz dentist, Targu-Săucuse. (350)

**JOÁLLAPOTBAN** levő szűszkintunda és egy hermetiz nyakassal eladó. Erdéklődni Köntés szűszkint, Sepsiszentgyörgy. (348)

**ELADÓK** 300 értékes könyv, szekrény, nyel, ebédli, hámozóbabútorok, csillárak és egyéb. Sepsiszentgyörgy, Olutca 25. (343)

### INGATLAN

**HAT és fél hold prima szántó** a városi vághid közelében eladó. Erdéklődni Taglicht és Nemeth ügyvédek-nél. Brassó, Kapu-utca 6. 33-1

**ELADÓ:** szép házly. fűrdőkád kályhával, vasgőy szodronnyal, gramofon, lemez, vaskályha. Brassó, Closca-utca 28. 1-4-ig. 36-a

**ELADÓ:** új ház gazdasági épületekkel, egy hold. kerítéssel, 8 hold szántó, 10 hold erdő, négyes cséplőgép, műtár magánjáró gökzárkával, új 5 éves Mávag cséplővel, négy lábas hűtő, 1000 kg-os toás mérleg. Vagy az egészet átveszem kolozsvári házzal és nagy kerttel. Imre István, Bodoc, jud. Treiscaune. (341)

### BÉRLET

**BUTOROZOTT** szoba külön bejárattal kiadó. Erdéklődni személyesen Brassó, Closca-utca 28. délután 1-4. 28-b

### VEGES

**FIGYELEM** vadász, halász mesterek! Veszek engedélyezett vadást, vadászot, nyulat, őlt, csukát, harcsát, Helwig János vendégős. Brassó, Hosszú-utca 9. (Luther depot.) 30-a

### KI TUD RÓLA?

**FELKÉREM** azt az asztalos iparost, aki a brassói szindikátusban Lupinger Józsefnek emítette, hogy együtt voltak Rádut Lászlóval a Krim-félszigeten sziveskedjen értesíteni szüleit, Rádut Bálintot, Hídvegen (Háromszék vm.). Költségek megtérítve. 34-ki

### HÁZASSÁG

**EGY** 44 éves nő ismeretséget keres házasság céljából, örvény, vagy iparos férfival. Leveletet „Házasság” jellegre a brassói kiadóba kérek. 37-h

**PÁROMUL** keresem azt a vagyonlan hölgyt, ki megérten alkalmasodni képes. Öntudatos, tevékeny egyéniség levelet kérem „Megírtam” jellegre a Népi Egység kiadóhivatalába. (348)

### ELVESZETT

**ELVESZETT** GÁ Péter bálafalvi lakos pénzeszerszénye, személyazonossági igazolvány, keresztlevele és 8000 lej készpénz tartalommal. Becsületes megtalálót kérem, jutalom ellenében juttassa el a fenti címre, különben az iratokat semmizetnek nyilvánítom. (363)

# Az új alkotmánynak szentesítenie kell a népi jogok és szabadságok anyagi biztosítását

**Gheorghiu-Dej ipar- és kereskedelmiügyi miniszter, a Román Kommunista Párt politikai karának cikke a kommunista pártok belgrádi társkozó irodájának „A társos békeért, a népi demokráciáért” című lapjában**

Románia azok közé az országok közé tartozik, amelyek a második világháború után kikerültek az imperializmus hatásköréből és a széles népi tömegek segítségével megvalósították a népi demokrácia útját.

A mi külön, önálló útunkon, a román népi demokrácia útján haladva, amelynek jeleit Románia történe-

mi fejlődésének sajátos körülményei határozzák meg, mi megismerjük Románia új szociális alapos való újjaépítésének politikai és gazdasági előfeltételeit.

Országunk demokratikus fejlődése sajátos vonásainak teljesebb megértéséhez tekintetbe kell vennünk, hogy politikai téren mi gyorsabban fejlődünk a népi demokrácia útján, mint gazdasági téren.

országunkban rövidesen megalkudó Egyesítés Munkaspárt.

Az Egyesítés Munkaspárt az egész munkásságot a marxista-leninista zászló köré fogja csoportosítani és lehetővé teszi a reformizmusnak a munkásságot sorozható való kiküszöbölése történelem küldetésének megvalósítását.

Országunk helyzetében, ahol a parasztság a népességnek majdnem 80 százalékát teszi, a munkásság és a dolgozó parasztság közötti szövetség a proletár párt politikájának egyik alapvető problémája. A munkásság és a dolgozó parasztság (amely alatt a más munkáját nem igénybevevő parasztságot értjük) közötti szövetség a proletáriátus életpártja és a miniszterelnök, dr. Groza Péter-vezette Kétfőrt közötti szoros együttműködésben nyilvánul meg.

## Mit tárt föl a Maniu-per?

Politikai téren 1947 második felében csapást hozott a reakciós burzsoázia különböző szárnyak képviselői politikai csoportokra.

A Nemzeti Parasztpárt áruló vezetőinek pere — élükön Maniuval — hatalmas csapást jelentett a pártra, amely az ország valamennyi reakciós-fasiszta erőnek a központjává lett. Az igazságszolgáltatás szervei kezbe jutott megsemmisítő erejű okmányok éppen úgy, mint a vádoltak a saját vallomása, a közvélemény előtt szörnyű összeesküvéstől rántották le a leplet, amelynek célja polgárháború és külföldi fegyveres beavatkozás provokálása volt.

A második világháború idején a nagytőke és a külföldi monopóliumokhoz és a reakciós földbirtokosokhoz kapcsolódó pártját — a nemzeti parasztpárt és a nemzeti liberális párt — a legalavább politikai és gazdasági kollaboracionizmust fejtették ki. Mégis bizonyos ügyes demagogikus mesterkedések révén sikerült nekik egy-egy megtartani néhány politikai pozíciót. A Maniu-per megmutatta az egész népnek, hogy az a két párt által képviselt rétegeknek állandó tényezője a nemzeti árulás. Maniu és cinkosárságának a pere befejezte a társadalmi rétegek politikai csődjét és hitevesztését.

A nemzeti parasztpárti árulókat perének egyik következményeként megoldódott a demokratikus pártok és a Tătărescu-csoport közötti, kormányon belüli együttműködés problémája is. A per fejtette, hogy a külügyi minisztérium, melynek vezetője Tătărescu volt, valóban kémkedési és árulói gócpont volt. A külügyi minisztérium számos főtisztviselője közvetlenül nézve az összeesküvésben. Világossá vált, hogy véget kell vetni a Tătărescu-csoport jelenlétének a kormányban, mert ez Romániának a népi demokrácia útján való fejlődésének elegendhetetlen feltétele. A társadalmi minisztereket eltávolítottuk a kormányból.

Valamely államrendszernek a jellegét a hatalom problémája határozza meg. Mi a jellege kormányunknak, beleértve a politikai államhatalmat, a Tătărescu-csoportnak a kormányból való eltávolítása után?

Az életpárt által képviselt munkássztyárj eddig is vezető szerepet játszott az állam ügyeiben. A reakciós burzsoázia utolsó képviselőinek a kormányból való eltávolítása után a proletáriátus és szövetségesei már nem osztják meg a hatalmat a kizsákmányoló osztályok képviselőivel. A munkássztyárjnak a demokratikus erők között betöltött vezető szerepe megerősödött. A kormány gerincét a proletáriátus életpártja alkotja, amelyet szoros szövetség fűz a dolgozó parasztsághoz és a haladó értelmiséghez. Új szövetségében kormányunk a munkásság, a dolgozó parasztság és a haladó értelmiség kormányja. A Demokratikus Pártok Blokkja a Tătărescu-

rescu-csoport eltávolítása után a dolgozó erők képviselői pártok blokkja, élükön a proletáriátus pártjával, a Kommunista Párttal.

## AZ EGYSEGES MUNKASPÁRT FELE

A demokratikus erők arcvonala megerősítésének új tényezője lesz az

## A demokratikus tábor erői növekednek

Ami az értekezést illeti, pártunknak a nép kultúrájának fejlesztése érdekében kifejtett állandó tevékenysége és kitartó ideológiai felvilágosító munkájának következményeként, a román kultúra majdnem minden kiemelkedő tényezője csatlakozik és mindegyre jobban közeledik a demokratikus erőkhöz.

A román nép és az egyetemes nemzetiségek közötti, különösen a legnagyobb — több mint másfél millió lelket számláló — magyar nemzetiség közötti viszony problémája volt a demokratikus államrendszerünk által megoldandó egyik legfontosabb probléma.

Az a tény, hogy mi következtetést, elhajlás nélkül nemzeti politikát valósítottunk meg, amely Lenin és Sztal-

in tanításán alapszik, az egyetemes nemzetiségek munkástömegeit a román demokrácia hő és aktív szövetségeseivé tette. Hatalmas csapás érte a revizionista és tovinista szellemet. Nemzeti politikánknak ezt az eredményt népi demokráciánk nagy sikerének tekintjük abban a harcban, amelyet Románia dolgozó népének erkölcsi és politikai egységért vív, és sorban pedig pártunk nagy sikerének.

Igy tehát a reakciós társadalmi erők elleni harcban a román demokratikus front, élén a Kommunista Párttal, egy sor komoly sikert ért el, az erőviszonyokat a demokrácia javára változtatta meg, megerősítette és kiszélesítette a népi demokrácia politikai pozíciót Romániában.

## A népi demokrácia gazdasági alapja

Országunk demokratikus erők előtt álló központi feladata a népi demokrácia gazdasági alapjainak határozott megerősítése.

1947 júniusában pártunk közzétette javaslatát az ország gazdasági helyzetének megváltoztatására s ezek a javaslatok, miután a kormány azokat magáévá tette, kormányprogrammá váltak. E javaslatoknak a gyakorlatba való átültetésével sikerült véget vetnünk az infláció-okozta pénzügyi károsnak és megvalósítanunk a pénzügyi reformot, ami előfeltétele volt gazdaságunk talpraállításának. A gazdaság megszervezésére irányuló intézkedésekkel és a munkásságnak valóban hűs erőfeszítéseivel egész sor sikert értünk el az ipari termelés terén, amely hathónapos termelési térvény megvalósításának kezdetén az 1938-as ipari termelésnek csupán 48 százalékát érte el.

A július-szeptemberi időszakban a fémipari termelés az 1938 évi termelés 72 százalékát, az 1946 évi termelésnek pedig 135 százalékát érte el. A vegyipari termelés az 1938-as termelésnek 80, az 1946 évi termelésnek pedig 118 százalékát, a fa- és építőipari termelés 67 százalékát érte el az 1938-as és 136 százalékát az 1946-os termeléshez viszonyítva, míg a papíripari és grafikai termelés az 1938-as 78, az 1946-os 123 százaléka volt.

A termelés jelenlegi üteme nem felel meg sem az ország elsődleges szükségleteinek, sem pedig azoknak a feladatoknak, amelyeket Románia gyors demokratikus fejlődése gazdasági téren elvár. Eppen ellenkezőleg, akadályt jelent a román iparnak tervgazdálkodás alapján leendő újjaépítésének útján.

A helyzet egészen más lett volna, ha az ipari termelés emelésére irá-

nyuló erőfeszítéseink nem találkoznak a kapitalisták nagy részének ellenállásával és ha a demokratikus államnak erősebb pozíciói lettek volna a nemzetgazdaságban. Országunkban az iparvállalatok, bankok, biztosító intézetek túlnyomó része a magántőke kezén van.

Románia gazdasági újjaépítésének, politikai és gazdasági fejlődésének szükségletei, a gazdasági függetlenség megtartásának és megszilárdításának érdekei, valamint az ország ipari hátramaradottságának felszámolásához szükséges tervgazdálkodás megteremtésének szükségessége az állami szektor megerősítését és kibővítést kívánják meg a román nemzetgazdaságban.

Véget kell vetnünk továbbá a nemzeti jövedelmek a régi államrendszertől örökölt, mélyen igazságtalan eloszlásának. A pénzügyi reform eredménye éppen ennek az igazságtalan eloszlásnak a módosítása volt a dolgozóknak javára. Az a pénzügyi politika, amelyet a pénzügyminisztérium élre kommunista miniszter jövelemmel kezdünk meg, a nemzeti jövedelem eloszlásában további változásokat fog hozni a dolgozóknak javára.

Mindjárt az első hónapban a társadalmi miniszter eltávolítása után a pénzügyi behajtások kétszázszázalékkal növekedtek. Megállítottuk a költségvetési jövedelmek fedezésére szolgáló papírpénz-nyomást. A nemzetgyűlés megszavazott egy törvényt, amelynek értelmében az adócsökkentés mint gazdasági szabotöröklet, börtönbüntetéssel sújtják. Készül a pénzügyi reform, amely csökkenteni majd a dolgozóknak nehezedő adóterheit, a lehető legjobb feltételre. A költségvetési jövedelmek ezután nem fognak kétes spekulációk zsebeibe folyni. A gazdasági helyzet megjavulása lehetővé fogja tenni külön Gazdasági Újjaépítési Alap létesítését a közé jövőben.

Az ipar és a pénzügyi terén elért eredményeknek és a gabonanevelésben, cukorrépában, burgonyában és oajosmagvakban betakarított jó termésnek jótékony hatása lesz a dolgozó tömegek anyagi helyzetére. A dolgozók, elsősorban a munkásság életszínvonala emelésének legjobb módját azonban a munka termelékenységének növelésében látjuk, amely eddig még igen alacsony maradt. Azokban a vállalatokban, amelyekben bazafas munkaversenyek folytak, azokon a külső munkahelyeken, ahol önkéntes ifjúsági brigádok dolgoznak, új magatartás van kialakulóban a munkával szemben, amely segítségünkre lesz a munkafegyelen megszilárdításában, a munkatermelékenység állandó fokozásában.

Nagyterületen fejlődik a falusi szövetkezeti mozgalom, amely természetesen tartalmaz nyert és amelyből fokozatosan eltávolítják a falusi gazdaság kizsákmányoló elemeit. A mezőgazdasági termékek értékesítésével, a parasztságnak ipari cikkekkel való ellátásával és a város és falu közötti árucseréforalom megjavításával egyidejűen a szövetkezeti mozgalom központi feladata a falusi termelési szövetkezetek megszervezése kell hogy legyen, amely előmozdítja a mezőgazdaság gépesítését és meggyorsítja a román falu gazdasági, technikai és kulturális elmaradottságának felszámolását.

## A népi demokrácia politikai alapjainak kibővítése

A közeljövőben megvalósul a közigazgatási reform, amely felszámolja az elavult, régi közigazgatási rendszert. Megteremtjük a dolgozó tömegek, a demokratikus megválasztott népi hatalom szerveit. A népi hatalom első szervei lehetővé teszik a régi, reakciós közigazgatási apparátus maradványainak felszámolását, megerősítik a demokratikus erők frontjának alapját, belevonják az államvezetés műveibe a széles népi tömegeket.

Az igazságszolgálati apparátus nagy-nagy átszervezése folyik a parlamenten belüli megszavazott, a Kommunista Párt által kezdeményezett gazdasági reformtörvény alapján. Véget ért eljött az ideje annak, hogy elkészítsük Románia új demok-

ratikus alkotmányát, amelynek meg kell felelnie az országban végbement változásoknak és számba kell vennie demokratikus vívmányainkat. Ebben az alkotmányban benne kell foglaltnia annak, hogy a demokrácia Romániában a vezetés szerep a városi és falusi dolgozó népe, a fizikai és a szellemi munka embereit. Az új alkotmányunk szentesítenie kell a népi jogok és szabadságok anyagi biztosítását, ami a polgári demokrácia államrendszereiben teljesen lehetetlen. Az alkotmány tartalmazni fogja az ország polgárai teljes jogegyenlőségének elvét, nemre, fajra, vagy nemzeti származásra való tekintet nélkül. Hymódon az új alkotmány országunk

további fejlődésének alapja lesz a népi demokrácia útján.

## ÚJ SIKEREK FELE

Országunk dolgozó előtt az a nagy-szerű feladat áll, hogy felszámolja a reakciós rendszertől rákamaradt gazdasági és kulturális elmaradottságot. Ezek a reakciós rendszerek, imperialista uralk akaratát teljesítő Romániát ebben az elmaradottságban tartották, hogy ne szabadíthassa ki magát a külföldi monopólióktól, való politikai és gazdasági függősége alól.

Semmi sem fogja eltéríteni a román demokráciát, élen kommunista életpártjával, a dolgozóknak, az embernek ember által kizsákmányolás a régi felszámolásának útjáról, amely Románia szocialista jövője felé vezet.

**Olvasd és terjeszd a „NÉPI EGYSEG”-t!**

# Sulyos árvízkalasztrófa Désen és Nagybányán

(Dés) — A szokatlan olvadás és nagy esőzések az ország több részén árvízveszélyt okoztak. A veszedelemes felduzzadt Szamos hullámai több helyen méteres magasságban előnttek a Dés felé vezető országutakat. A dési, bethleni, csicsósi, hályfalvi és több más hidat a hullámok elsodorták. A közlekedés a környéken megakadt.

A Szamos árhulláma állandóan emelkedik és a dési sétatert előntötte. Ugyancsak közel egy méteres víz hömpölyög a cementgyár környékén, a kórház és a vasúti községi úttest, több házal, víz alatt áll. A

megírta Szamos előntötte Galgó környékét, Bethlen község ugyan csak veszélyeztetve van. A legsúlyosabb a veszély Csicsókeresztúrnál, amely közlekedést kénytelenek voltak kiűzteni.

Hasonlóan komoly árvízveszély tört Nagybányára és környékére is. A kiáradt Zazar folyó hullámai előntöttek a várost, a villanytelep viz alá került, a városban az áramszolgáltatás megszűnt. Az áradat több házat, gazdasági épületet és állatot magával sodort. Súlyos károkat okozott az áradás a bányásztelepben, egyik bányát a víz teljesen előntötte.

Nagybányával a közlekedés megszakadt.

A veszélyeztetett részeken a hatóságok mindent megtesznek, hogy a lakosság a további súlyos csapásokat elkerülje. A vármegye vezetője azonnal a veszélyeztetett területekre sietett, hogy megtegye intézkedéseit. A katonai egységek ugyan csak megjelentek a veszélyeztetett községekben és gummicsoportok kimentek az áradat alatt álló házakba az emberekért. A hegyekből lezúdult víz az áradást egyre jobban kiszélesíti, úgyhogy amennyiben rövidesen meg nem szűnik, újabb községek kiirtásával számolhatunk.

## Az új magyar tanfelügyelői kart kinevezték

(Bukarest) — A nemzeti nevelésiügyi miniszter kinevezte az új tanfelügyelői kart a következők személyében és az alábbi hatáskörrel:

A minisztérium rendelkezése alapján Bakó Béla körzeti tanfelügyelő, Palkó János tanulmányi tanfelügyelő és Takács Pál helyettes tanfelügyelő.

A brassói tankerület területén: Péterfi Lajos körzeti tanfelügyelő, Kémenes József körzeti tanfelügyelő, beosztva a tankerületi irodájához, Adorján Dezső körzeti tanfelügyelő, Hadnagy Zoltán körz. tanfelügyelő, Gagyai László megyei tanfelügyelő, Maros, Kisküküllő és Alsófehér megyék tanfelügyelőségének vezetője, Hajdú Ferenc megyei tanfelügyelő, beosztva a Kisküküllő megyei tanfelügyelőséghez, Duka János megyei tanfelügyelő, Udvarhely, Csík és Nagyküküllő megyék tanfelügyelőségének vezetője, Simon János megyei tanfelügyelő, beosztva az udvarhelyi megyei és nagyküküllői megyei tanfelügyelőséghez, Boér János megyei tanfelügyelő, Háromszék, Brassó, Fogaras, Szeben megyék és az okmányok tanfelügyelőségének vezetője, Szabó Dénes megyei tanfelügyelő, a Fogaras, Szeben és Okmányok tanfelügyelőséghez beosztva, Bakó Károly, helyettes tanfelügyelő, beosztva a háromszéki megyei tanfelügyelőséghez, Kovács János helyettes tanfelügyelő, beosztva az udvarhelyi megyei tanfelügyelőséghez.

## Árvíz Gyergyóban

(Gyergyószentmiklós) — Gyergyómeteménél a Maros kiöntött, úgyhogy a község 24 óráig el volt vágva a környékbeli falvaktól. A hatóságok ellenintézkedése, valamint az időjárás változása a helyzet súlyosbodását megakadályozta.

## Veszélyeztetési pénz elfogadása miatt letartóztatták a brassó megyei statisztikai hivatal főnökét

(Brassó) — Andreescu Victor, a megyei statisztikai hivatal főnökét veszélyeztetési pénz elfogadásáért a rendőrség letartóztatta. Moraru Vasile főbíró 1947. december 20-án kérést adott be a megyeháza, ennek elintézésére vállalta Andreescu 5000 lejért. A dolgot Moraru értesítette a rendőrséget, amelynek megbízottja a pénz átvételének pillanatában megjelent. A hivatali főnök zsebébe átkulcsa megtalálta a bankjegyeket, amelyeknek számát előzőleg feljegyezték. A tények beigazítása után Andreescu letartóztatták és veszélyeztetési vádjával ügyvétté tették az ügyészségre. A büntetőtestület ellen letartóztatása után más feljelentések is érkeztek.

## Újabb manista bünszövekezet a bíróság előtt

(BUKAREST) — A fővárosi katonai törvényszék második tagozata előtt szombaton reggel kezdődött a volt nemzeti parasztpárti tizenhét tagjának bünpere, Ghilezan Emil az élen.

A vizsgálat megállapítása szerint Chilean Emil és tizenhat társa, akik közül három szökésben vannak, az állam rendjének aláaknázására irányuló akciók kíséreltek meg. A másik vádpont, amelyet ellenük a vádirat tartalmaz: a vádlottak lakásán végzett házkutatás során fegyvereket és lőszert találtak.

Szombaton délelőtt a bíróság megkezdte a vádlottak kihallgatását. A tárgyalás folyik.

## Pótrendelet a tulajdonosokra vonatkozólag

(Bukarest) — Mint tudvalevő, a törvényes rendelkezések a tulajdonosokra vonatkozólag úgy szólnak, hogy tulajdonos csak a havi 208 órán túli teljesített idő után fizethető. Megállapítás nyert azonban, hogy egyes hónapokban, mint például akkor, amikor több ünnepnap is esik a hónap folyamán, a munkaidő nem teszi ki a havi 208 órát, s így a valóban teljesített órákért az alkalmazott nem tarthatott jogot.

Az említett okokat figyelembe véve az ipari és kereskedelemügyi minisztérium most olyan értelmi határozatot hozott, hogy a vasár- és ünnepnapokon teljesített tulajdonosok minden további nélkül fizessék ki tekintet nélkül arra, hogy az illető hónapban elért-e a 208 órányi összmunkát. Ilyen értelemben adja utasítást a fizetési listák kiállítását tekintetében is.

## Három magyar pályázatot a Román Népköztársaság eszmei kifejezésére

(BUKAREST) — A Magyar Népi Szövetségi országos közművelődési bizottsága a Román Népköztársaság kiküldetésére alkalmas pályázatokat és ki egyfelvonásos színdarab, tömegszíndarabok is alkalmas vers és eredeti népi dallamra ének szerzésére. A pályázat feltételei a következők:

1. Egyfelvonásosban szintén hasonló a Román Népköztársaság népeket egybefűző jellege, a jogegyenlőség, kiűző és belső ellenesség szemben való megvédése és a közös országépítési szellemében. A tárgykör lehetősége a falusi életből vesző.
2. Környezeti sikerült munka 10.000 lej.
3. Környezeti sikerült formában vers terjedő a népköztársasági eszme kifejezésére.

Jutalma 5000 lej.

3. Eredeti, lehetőleg erdélyi magyar népi motívumok felhasználásával színdarab szerzendő a népköztársaság felköszöntésére és ültetésére. A dal szövegét akár eredeti, akár már megjelent vers szolgálhat. Feltétel a magyar szellemben való könnyű énekelhetőség. A legjobb má 5000 lej jutalomban részesül.

A pályázat eredményét 1948. március 15-én hirdetik ki.

A jelöléssel ellátott munkák 1948. március 1-ig a Magyar Népi Szövetségi országos közművelődési bizottságához küldendők. Bukarest, 39. számú postafiók. A pályázatot sári borítékban a szerző nevének pontos lakcímével kell beküldeni.

A pályázat kiadását az országos közművelődési bizottság jegyzi.

(Sepsiszentgyörgy) — Az Egységes Munkáspárt megalakításának előkészületei

Nyomtatva a Jókai-nyomda Rt. körirógépén, Sepsiszentgyörgyön.

## A görög „Lakirály” a politikai nyelvében

Az amerikai reakció imperializmusnak legutóbb felfedezhetően vereséget kellett elkönyvelnie: Markosz tábornok vezetés alatt néhány héttel ezelőtt megalakult Görögország demokratikus kormánya. Ezzel megindult az a bástya, amelyre Amerika közelgő politikai nagypolitikája épült. A Markosz-kormány megalakulása a konzervatív amerikai köztársaság a vereség beismerésére kényszerítette. Az egyik példátul így panaszkodik a New York Herald Tribune-ban: „Az intervenció nem sikerült — valódi politikai nyelvi hadművelet lett belőle.”

Amerikai részről tehát a beismert a körülményekhez képest teljes. Mégis fel kell vetnünk a kérdést: nem túlságos-e már a Markosz-kormány megalakulása utáni első hetekben az egész földközi-tengeri és közelkeleti helyzet változásáról beszélni? Nem túlságos. Hiszen a Görögországban működő amerikai misszió vezetője, D. P. Griswold akit a helyzet ismerő „görög lakirály”-nak” neveznek, ezt írta egyik jelentésében: „Már egy katonai jellegű központi gárda-hatóság felállítását is feltehetően a lázadó veszélyesen nagy sikerrel. Ha formális ellenkormány megalakítására is sor kerül, azt a gárda olyan megerősödésnek kell megelőznie, ami már politikai kudarcával egyenértékű.”

Az ősz elején Griswold átalakította a görög kormányt, mert azt hitte, hogy a kormány alapjainak kiszélesítésével megakadályozhatja az ellenkormány létrejöttét. A Szofia-kormány azonban nem váltotta be az őszintül reményeket. A demokratikus görög hadsereg számban és befolyásban tovább nőtt, míg végre katonai és politikai helyzetének megfordítása lehetővé tette a Markosz-kormány megalakítását.

Griswold és megközelítő Görögországnak nemcsak a közelkeleti és palestinai ajándékkeletkezés támaszpontjának szerepét szánták. A Wall Street és a Szofia-Szofia-egyesítés Görögországnak állandó hadseregi és politikai fenyegetést is kellett jelentenie a Balkán és Közép-Európa felé. A Markosz-kormány megalakulása éppen ezért a népi demokratikus arcvonalnak újabb hathatós megerősödését is jelzi, ami más szóval azt jelenti, hogy a görög demokratikus hadsereg a ma legközvetlenebb geopolitikai érdekeinket is harcol.

A Wall Street persze szomorú. Cayton volt USA-államtitkár és textilipari szakszervezetet kezdett a New York Herald Tribune harabálta. A címe ez: Hát már a Marshall-terv is politikai hadművelet lett?

## KISHIREK A NAGYVILÁGBÓL

● AZ OSZTRÁK Kommunista Párt követeli az Államszerződés megkötését és a megszálló csapatok mielőbbi visszavonását, hogy Ausztria visszanyerje függetlenségét és önállóságát. Ugyanakkor bejelentette, küld a Marshall-terv ellen.

● A TRIESTI szabad terület határán az amerikai katonaság határviágásokat idéz elő. Így annak frögyét valószínű arra, hogy az amerikai megszálló csapatok minél tovább Triest területén tartózkodhassanak.

● A JERUSALEM szabad város nyitvatartásáról szóló tervezetet elfogadta az ENSZ Palesztina-bizottság. Caddan angol megbízott titkos írásban számolt be Anglia jövőbeni palesztina tervéről.

● AZ INDONÉZIÁBAN vizsgálatot tartó háromhatárú bizottság javaslatot tett, hogy tartanak népszavazást Indonéziában.

● A SZICILIAI földművesek hárszer kiküldötté Palermóban nagygyűlést tartott és hangzottak, hogy a szicíliai parasztság ovalakozik a béke és szociális védelemre alakult népi demokratikus arcvonalhoz.